

Public consultation on fitness check on supervisory reporting

In de periode 1 december 2017 tot en met 28 februari 2018 heeft de Europese Commissie een consultatie gehouden met betrekking tot de 'fitness' van toezicht-houderrapportages. Het doel van de consultatie is om bewijs te vergaren omtrent de kosten van compliance met bestaande rapportageverplichtingen op EU-niveau en de consistentie, effectiviteit en toegevoegde waarde van die verplichtingen.

Lijst van financiële conglomeraten

Op 5 december 2017 heeft het Gemengd Comité van Europese toezichtautoriteiten de lijst van 2017 met geïdentificeerde financiële conglomeraten gepubliceerd. De lijst omvat 80 conglomeraten, waarvan 3 zich buiten de Europese Unie of Europese Economische Ruimte bevinden.

Nederlandse regelgeving*Wijzigingswet financiële markten 2018*

Op 27 december 2017 heeft de minister van Financiën het wetsvoorstel voor de Wijzigingswet financiële markten 2018 naar de Tweede Kamer gestuurd. De consultatieversie is in *KwartaalSignaal* 141 besproken. Ten opzichte van de consultatieversie is een aantal wijzigingen aangebracht. De in de consultatieversie opgenomen wijzigingen ten aanzien van beloningsbeleid zijn, mede naar aanleiding van de consultatiereacties en in afwachting van de uitkomsten van de evaluatie over de Wbfo, die in het eerste kwartaal 2018 bekend worden, zijn niet in het wetsvoorstel opgenomen. De in de consultatieversie opgenomen regeling ten aanzien van concerngaranties, de regeling voor concentratie van bank- en effectenzaken bij de Rechtbank Amsterdam en voor de inzet van het depositogarantiestelsel voor de financiering van deposito-overdracht keren evenmin terug in het wetsvoorstel.

Wijziging Beleidsregel geschiktheid 2012

Op 22 december 2017 is een gewijzigde versie van Beleidsregel geschiktheid 2012 van DNB en AFM gepubliceerd. De wijzigingen houden verband met het vergunningregime voor centrale effectenbewaarinstellingen, dat op 1 april 2017 in werking is getreden.

Wetsvoorstel Wet transparant toezicht financiële markten

Op 27 november 2017 heeft de minister van Financiën de Nota naar aanleiding van het Verslag inzake de Wet transparant toezicht financiële markten naar de Tweede Kamer gestuurd (zie *KwartaalSignaal* 145).

Herstelbesluit financiële markten 2018

Het Herstelbesluit financiële markten 2018 voorziet in herstel van een aantal gebreken en omissies die zijn opgetreden bij de implementatie van Europese regelgeving op het gebied van de financiële markten.

FINANCIEEL RECHT

AAK20188549

Instituut voor Financieel Recht (IFR), Radboud Universiteit Nijmegen. Verzorgd door prof. mr. D. Busch, mr. J.E.C. Gulyás, mr. A.J.A.D. van den Hurk, mr. dr. drs. P. Laaper, mr. M.B.J. van Rijn & mr. J.W.P.M. van der Velden

1 OKTOBER- 31 DECEMBER 2017

1 ALGEMEEN

Europese regelgeving*Publicatie STS-verordening*

Op 27 december 2017 zijn in het Publicatieblad van de EU gepubliceerd Verordening (EU) 2017/2402 voor eenvoudige, transparante en gestandaardiseerde securitisaties (STS), en Verordening (EU) 2017/2401, die de CRR aanpast voor wat betreft de prudentiële eisen voor STS-securitisaties.

Regeling beheerst beloningsbeleid Wft 2017

Aanleiding voor de aanpassing van de regeling zijn de inwerkingtreding van de Wet beloningsbeleid financiële ondernemingen alsmede de inwerkingtreding van Europees sectoraal vastgestelde beloningsregels, zoals bijvoorbeeld de EBA richtsnoeren betreffende een beheerst beloningsbeleid (EBA/GL/2015/22). Met de inwerkingtreding van de wet is een aantal vereisten uit de Richtlijn kapitaalvereisten die reeds waren geïmplementeerd in de Rbb 2014, direct opgenomen in de Wft (hoofdstuk 1.7 Wft) waardoor er overlap is ontstaan tussen de Wft en de Rbb 2014. De onderhavige regeling implementeert tevens enkele beloningsregels voor premiepensioeninstellingen (hierna: PPI's) die aanvullend zijn opgenomen in de IORP-II-richtlijn, voor zover deze nog niet in de Wft zijn geïmplementeerd, en herimplementeert de al voor PPI's geldende regels uit de Rbb 2014. Voorts wordt in deze toelichting verwezen naar de van toepassing zijnde richtsnoeren van EBA en de EIOPA. Gelet op de inwerkingtreding van specifieke Europese sectorale regelgeving (zoals voor verzekeraars Solvency II) heeft DNB besloten om de artikelen 92 tot en met 96 uit de Richtlijn kapitaalvereisten, die niet reeds zijn geïmplementeerd in de Wft, in deze regeling alleen voor banken en beleggingsondernemingen van toepassing te verklaren. Ten slotte heeft DNB besloten om de Rbb 2017 niet langer van toepassing te verklaren voor verzekeraars, entiteiten voor risico-acceptatie en clearinginstellingen.

Rechtspraak

- HR 2 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:987 (*X/Staat der Nederlanden*), *JOR* 2017/263, m.nt. S.A.L. van der Sande & D. van Tilborg; beoordeling onrechtmatigheid van het tekortschieten van de overheid in het toezicht;
- Hof Amsterdam 1 augustus 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:3101, *JOR* 2017/266; effectenlease Dexia, massaschadeclaim;
- Hof Den Haag 12 september 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:2530, *JOR* 2017/267, m.nt. J.W.P.M. van der Velden; effectenlease Dexia, massaschadeclaim;
- CbB 26 juli 2017, ECLI:NL:CBB:2017:284 (*Appellanten / AFM*), *JOR* 2017/296, m.nt. S.M.C. Nuijten; bestuurlijke boete, integere bedrijfsvoering financiële dienstverlener;
- CbB 26 juli 2017, ECLI:NL:CBB:2017:274 (*Appellante / DNB*), *JOR* 2017/320, m.nt. V.H. Affourtit; bestuurlijke boete, integere bedrijfsvoering financiële dienstverlener;
- CbB 13 september 2017, ECLI:NL:CBB:2017:309 (*Appellanten / AFM*), *JOR* 2017/324, m.nt. S.M.C. Nuijten; draagkracht bij boeteoplegging AFM, intern beleid;
- CbB 12 oktober 2017, ECLI:NL:CBB:2017:326 (*Naam 1 / AFM*), *JOR* 2017/325, m.nt. S.M.C. Nuijten; functiescheidingsvereiste toezichthouder.

Literatuur

- T. Barkhuysen, L. Westendorp & S. Ramsanjhal, 'De rechtspositie van financiële instellingen ten aanzien van

richtsnoeren en aanbevelingen van European Supervisory Authorities: Europese pseudowetgeving?', *Ondernemingsrecht* 2017/144;

- J. Barnard, D. Busch & L. Silverentand (red.), *Lustrumbundel 2017, Vereniging voor Financieel Recht* (Serie vanwege het Van der Heijden Instituut 146), Deventer: Wolters Kluwer 2017;
- R. Boer, 'Tien jaar Wet op het financieel toezicht: een verkenning naar de toekomst van de jubilaris', *Ondernemingsrecht* 2017/141;
- B.J. Drijber & C. de Rond, 'De Europeanisering van de Wft', *Ondernemingsrecht* 2017/142;
- C.D.J. Bulten, M.P. Nieuwe Weme, N.S.G.J. Vermunt (red.), *Vertrouwen in het Ondernemingsrecht en het financiële recht. Liber Amicorum prof. mr. S.C.J.J. Kortmann* (Serie vanwege het Van der Heijden Instituut 150), Deventer: Wolters Kluwer 2017;
- D. Busch, 'De invloed van het Europees financieel toezichtrecht op het Nederlands privaatrecht', *WPNR* 2017, afl. 7175;
- F.G.B. Graaf, 'Schaduwbankieren via repo's en effectenleningen', *FR* 2017, afl. 12;
- C.J. Groffen, 'Beleggingsfondsen die leningen verstrekken', *FR* 2017, afl. 12;
- M. Haentjens, W.J. Horsten & G.W. Kastelein, voorwoord themanummer 'Shadowbanking', *FR* 2017, afl. 12;
- F.M.A. 't Hart, 'Aflossing hypotheek vrijblijvend?' *FR* 2017, afl. 11;
- L. Janssen, 'Bail-in from an insolvency law perspective', *Journal of International Banking Law and Regulation* (33) 2018, afl. 1;
- E.E. Klaaijzen, A.L. Levels, K.J.M. van der Veer & P. Wierds, 'Schaduwbankieren: ontwikkelingen en beleid', *FR* 2017, afl. 12;
- F.B.M. Kunneman, 'Afgrenzingsproblemen bij het financieel toezicht in het Caribisch deel van het Koninkrijk', *Ondernemingsrecht* 2017/133;
- R.E. Labeur, Rondon het nieuws. 'Een vlegje regulatoire verlichting op de mkb-kapitaalmarkten', *FR* 2017, afl. 11;
- C.W.M. Lieveerse, 'Doorwerking van het financieel toezichtrecht in het vennootschapsrecht', *Ondernemingsrecht* 2017/145;
- I.P. Palm-Steyerberg, 'Bestuurderstoetsingen in Europees perspectief', *FR* 2017, afl. 11;
- E.J. van Praag, 'Capital Markets Union + Brexit = European Supervisory Authorities 2.0', *Ondernemingsrecht* 2017/148;
- E.J. van Praag, 'Europees financieel toezicht, bevoegdheden in het Europees financieel toezicht', Den Haag: Boom 2017;
- E.J. van Praag, 'Financiële onderneming, ken uw kostprijs! Prijsregulering in het financieel toezichtrecht', *FR* 2017, afl. 11;
- G.P. Roth, 'De beperkte aansprakelijkheid van DNB en de AFM, een slecht doordacht concept met steeds minder bestaansrecht', *Ondernemingsrecht* 2017/147;

- V.P.G. de Serière & B.C.G. Jennen, ‘De betekenis van “soft law” in de financiële toezichtwetgeving’, *Ondernemingsrecht* 2017/143;
- Shen Wei, ‘Three Paradoxes of Shadow Banking: Regulatory Purpose, Regulatory Tools and Regulatory Impact – The Case of China’, *FR* 2017, afl. 12;
- M.G. van ‘t Westeinde, ‘Schaduwbankieren: securitisatie’, *FR* 2017, afl. 12.

2 BELEGGINGSINSTELLINGEN

Rechtspraak

Conclusie van advocaat-generaal Y. Bot van 12 december 2017, 62016CC0015 (BaFin/Baumeister)

Baumeister vraagt de BaFin om informatie omtrent onder toezicht staande beleggingsinstellingen. De BaFin weigert met een beroep op de geheimhoudingsplicht van artikel 54 UCITS Richtlijn. In een prejudiciële vraag aan het Europese Hof van Justitie wordt de vraag voorgelegd of de genoemde geheimhoudingsplicht niet doorbroken dient te worden, gezien de transparantieplichtingen die bijvoorbeeld gelden in het mededingingsrecht. De advocaat-generaal meent dat de geheimhoudingsplicht onverkort geldt.

Rechtbank Rotterdam 26 april 2017, JOR 2017/262, m.nt. E. van Praag

De rechtbank legt het begrip beleggingsinstelling anders uit dan de richtsnoeren van ESMA; instelling met slechts een belegger wordt in casu niet als beleggingsinstelling aangemerkt.

Literatuur

- S. Hooghiemstra, *Depositaries in European Investment Law: Towards Harmonization in Europe* (diss. Utrecht), 2018, 800 p.;
- C.J. Groffen, ‘Beleggingsfondsen die leningen verstrekken’, *FR* 2017, afl. 12, p. 582-584.

3 BELEGGINGSONDERNEMINGEN

Europese regelgeving

Gedelegeerde verordeningen en uitvoeringsverordeningen inzake MiFID II/MiFIR

Op 26 oktober 2017 zijn de gedelegeerde verordening ((EU) 2017/1943) en uitvoeringsverordening ((EU) 2017/1495) van de Europese Commissie gepubliceerd (inwerkingtreding 3 januari 2018). De verordeningen duiden nadere regelgeving inzake de vergunningprocedure en informatieverstrekking aan de toezichthouder onder MiFID II/MiFIR. Op 26 oktober 2017 zijn eveneens de gedelegeerde

verordeningen ((EU) 2017/1946 en uitvoeringsverordening (EU) 2017/1944)) verschenen (inwerkingtreding 15 november 2017). Laatstgenoemde verordeningen gaan over de informatieverstrekking aan de toezichthouder in het geval van een voorgenomen verkrijging van een gekwalificeerde deelneming in een beleggingsonderneming onder MiFID II/MiFIR.

Rechtspraak

- Rb. Amsterdam 11 oktober 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:7485; renteswap, schending zorgplicht, bank moet schade vergoeden;
- Parket bij HR 13 oktober 2017, ECLI:NL:PHR:2017:1057; renteswap, bijzondere zorgplicht bank;
- Hof ‘s-Hertogenbosch 24 oktober 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:4619; renteswap, bijzondere zorgplicht, *Selbsteintritt*;
- Rb. Midden-Nederland 8 november 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:5348; renteswaps, verjaring eisen tegen SNS;
- Rb. Amsterdam 15 november 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:8178; renteswap, schending zorgplicht vanwege ontbreken passend product;
- Rb. Rotterdam 22 november 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:9610; renteswapovereenkomst en kredietovereenkomst, verjaring);
- Hof Amsterdam 28 november 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:4946; renteswaps, beroep op dwaling, art. 1.1 Wft;
- HR 1 december 2017, ECLI:NL:HR:2017:3055; zorgplicht, renteswaps.

Literatuur

- D. Busch, ‘De invloed van het Europees financieel toezichtrecht op het Nederlands privaatrecht’, *WPNR* 2017, afl. 7175.

Varia

Kamerbrief voortgang herstellkader rentederivaten

De minister van Financiën heeft op 24 oktober 2017 in een kamerbrief de Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het herstellkader rentederivaten. Belangrijke thema’s zijn de voortgang betreffende ‘kwetsbare groepen’ en ‘overige MKB-klienten’. Ten aanzien van de kwetsbare groepen zijn twee banken opgeroepen om zo spoedig mogelijk een ‘ruimhartig voorschot’ aan te bieden. Ten aanzien van de overige MKB-klienten hebben vier banken, die het niet voor eind 2017 haalden om een aanbodbrief te sturen, toegezegd om 100 procent van de coulancevergoeding als voorschot aan te bieden. De AFM heeft aan de banken gevraagd om de voortgang aan haar te rapporteren, die op haar beurt de voortgangsrapportage zal doorsturen aan de Tweede Kamer.

4 KREDIETINSTELLINGEN

Europese regelgeving

Basel III-hervormingen

Het Bazels Comité voor het Banktoezicht heeft een akkoord bereikt over een nieuwe richtlijn voor de berekening van krediet-, markt-, en operationele risico's van een bank. De omvang van deze risico's is bepalend voor de hoeveelheid kapitaal die een bank moet aanhouden. Banken kunnen voor de berekening van deze kapitaalrisico's interne modellen of een standaardmodel gebruiken. In Europa maken relatief veel banken gebruik van interne modellen. Een van de belangrijkste en politiek meest gevoelige onderdelen van het akkoord betreft het instellen van een *output floor* van 72,5%. Dit betekent dat de kapitaalbuffer van een bank die gebruik maakt van een intern risicomodel niet lager mag zijn dan 72,5% van de kapitaalvereisten die zouden gelden onder de standaardberekening. Daarnaast zijn de risicowegingen onder de standaardmethode herzien zodat zij over een hogere mate van detaillering en risicogevoeligheid beschikken. Het merendeel van de nieuwe standaarden is vanaf 1 januari 2022 van kracht waarbij de *output floor* vanaf 2022 (50%) tot en met 2027 (72,5%) geleidelijk wordt ingevoerd. Voor een samenvatting van de Basel III hervormingen zie: www.bis.org/bcbs/publ/d424_hlsummary.pdf.

Nederlandse regelgeving

Leverage ratio naar 3 procent

In het regeerakkoord van het kabinet-Rutte III is opgenomen dat zodra de zwaardere eisen van Basel IV van kracht worden, Nederland de 'leverage ratio' in overeenstemming brengt met de Europese eisen. Dit is opvallend omdat Nederland eerder, onder leiding van voormalig minister Dijsselbloem, voornemens was een *leverage ratio* van 4% in te voeren in afwijking van de Europese norm van 3%. De *leverage ratio* bepaalt over hoeveel eigen vermogen een bank moet beschikken in verhouding tot haar totale *exposures*. De *leverage ratio* wordt berekend door het Tier 1-kapitaal van de bank te delen door de totale activa en posten buiten de balanstelling.

Rechtspraak

- Beslissing Tuchtcommissie Banken 24 november 2017, TRB-2017-3604; diefstal op werkvloer; bijzondere omstandigheden;
- Beslissing Tuchtcommissie Banken 24 november 2017, TRB-2017-3675; bekijken rekeningen zonder zakelijke aanleiding; berisping;
- Beslissing Tuchtcommissie Banken 24 november 2017, TRB-2017-3706; bekijken rekeningen zonder zakelijke aanleiding IV; beroepsverbod;

- Beslissing Tuchtcommissie Banken 24 november 2017, TRB-2017-3628. (Heimelijk toekennen klantvergoedingen; beroepsverbod.

Literatuur

- G. Claeys, 'The missing pieces of the euro architecture', *Bruegel Policy Contribution* 2017/28;
- European Banking Authority, 'Opinion of the European Banking Authority on issues related to the departure of the United Kingdom from the European Union', 12 oktober 2017;
- S. Merler, *Critical functions and public interest in banking services: Need for clarification?* (PE 614.479), november 2017;
- V.P.G. de Serière & B.C.G. Jennen, 'De betekenis van "soft law" in de financiële toezichtwetgeving', *Ondernemingsrecht* 2017/143;
- N. Véron, *Sovereign Concentration Charges: A New Regime for Banks' Sovereign Exposures* (PE 602.111), november 2017.

5 VERZEKERAARS

Internationale ontwikkelingen

FSB statement on identification of global systemically important insurers

Op 21 november 2017 heeft de FSB bekend gemaakt, in overleg met de International Association of Insurance Supervisors (IAIS) en nationale autoriteiten, om geen nieuwe lijst van 'global systemically important insurers' (G-SIIs) voor 2017 te publiceren. De beleidsmaatregelen voor G-SII's blijven van kracht voor de verzekeraars die op de lijst van 2016 staan. De FSB wijst op het lopende werk van IAIS om een 'Activities Based Approach' te ontwikkelen voor systeemrisico's in de verzekeringssector, wat significanten gevolgen kan hebben voor de identificatie van G-SII's en de op te leggen beleidsmaatregelen.

FSB consultation on methodology for assessing the implementation of the Key Attributes of Effective Resolution Regimes in the Insurance Sector

Op 21 december 2017 heeft de FSB een consultatiedocument gepubliceerd voor de methodologie ter beoordeling van de implementatie van de 'Key Attributes of Effective Resolution Regimes in the Insurance Sector'. Het document is opgezet om een consistente beoordeling van dergelijke regimes te bevorderen en zal door het IMF en de Wereldbank gebruikt worden bij de reguliere assessments van jurisdicties. De consultatie loopt tot en met 28 februari 2018.

IAIS-consultatie activities based approach

Op 8 december 2017 heeft de IAIS een interim consultatiedocument gepubliceerd voor een 'Activities Based Approach' (ABA) voor systeemrisico in de verzekeringssector. De

consultatie loopt tot en met 15 februari 2018. Het consultatiedocument bevat nog geen vastomlijnde voorstellen. Het is de bedoeling dat dit onderdeel zal worden van een volgende fase van het werk van de IAIS, later in 2018.

IAIS-consultatie Insurance Core Principles

Op 8 november 2018 heeft de IAIS een aantal ‘Insurance Core Principles’ (ICP’s) ter consultatie gepubliceerd. De consultatie betreft ICP 8 (Risk Management and Internal Controls), ICP 15 (Investments) en ICP 16 (Enterprise Risk Management for Solvency Purposes). Tevens heeft de IAIS de corresponderende COM Frame-materialen gepubliceerd en voorgestelde definities in verband met ICP 16. De consultatie liep tot en met 15 januari 2018 (voor wat betreft ICP 8) en 31 januari 2018 (voor de overige ICP’s). De ICP’s bieden een standaard voor de ontwikkeling van lokale en regionale toezichtregelgeving op het gebied van verzekeringstoezicht. COM Frame is een internationaal toezichtraamwerk voor internationaal actieve verzekeringsgroepen, dat door IAIS wordt ontwikkeld.

IAIS Global Conference

In de aanloop naar de jaarlijkse conferentie van de IAIS is door haar Executive Committee overeenstemming bereikt over een route naar convergentie voor kapitaalstandaarden voor verzekeringsgroepen met als doel om te komen tot een Insurance Capital Standard (ICS) dat vergelijkbare uitkomsten biedt in verschillende jurisdicties. Tijdens de conferentie is ook een aantal documenten aangenomen, waaronder een ‘Application Paper on Group Corporate Governance’ en aanpassingen op ICP 13 (Reinsurance and Other Forms of Risk Transfer), ICP 18 (Intermediaries) en ICP 19 (Conduct of Business).

IAIS Issues Paper on Index Based Insurance

De IAIS heeft op 1 december 2017 een Issues Paper gepubliceerd met betrekking tot Index Based Insurance. Dit is volgens de IAIS een relatief nieuwe, innovatieve vorm van verzekering, waarbij de verzekeringsaanspraak is gebaseerd op een vooraf vastgestelde index, waarbij, voor de inzet van dit product, in toenemende mate gedacht wordt als middel om weer, catastrofe-risico, voedselveiligheid en toegang tot verzekering te beheersen.

Europese regelgeving

Uitstel inwerkingtreding richtlijn verzekeringsdistributie

De Richtlijn verzekeringsdistributie dient op 23 februari 2018 te zijn omgezet in nationale wetgeving. Op 20 december 2017 heeft de Europese Commissie een voorstel gedaan voor een richtlijn tot wijziging van de Richtlijn verzekeringsdistributie wat betreft de toepassingsdatum van de omzettingsmaatregelen van de lidstaten. Dit voorstel moet formeel nog wel worden aangenomen. Op grond van dit voorstel wordt ervan uitgegaan dat de inwerkingtreding in de lidstaten zal plaatsvinden per 1 oktober 2018.

EIOPA consulteert tweede set adviezen voor de Europese Commissie inzake de review van het solvabiliteitskapitaalvereiste onder Solvency II

Op 6 november 2017 is EIOPA een consultatie gestart voor een tweede set aan adviezen aan de Europese Commissie voor aanpassingen in de berekeningen van het solvabiliteitskapitaalvereiste volgens de standaardformule onder Solvency II. Deze consultatie volgt op een eerder advies, dat op 30 oktober 2017 aan de Europese Commissie is gestuurd. De consultatie liep tot en met 5 januari 2018 en EIOPA is voornemens om eind februari 2018 op basis hiervan een advies aan de Europese Commissie te sturen.

Nederlandse regelgeving

Wetsvoorstel herstel en afwikkeling verzekeraars

Op 28 november 2017 heeft de minister van Financiën het wetsvoorstel herstel en afwikkeling verzekeraars naar de Tweede Kamer gestuurd. Een consultatieversie van het voorstel is in *KwartaalSignaal* 140 besproken. Het wetsvoorstel beoogt het huidige herstel- en afwikkelingskader voor verzekeraars te versterken en uit te breiden. Het wetsvoorstel voorziet in de toepassing op alle verzekeraars waarop DNB toezicht uitoefent en daarnaast op bepaalde andere ondernemingen binnen een groep waarvan een dergelijke verzekeraar deel uitmaakt. Het voorstel voorziet in de verplichting voor verzekeraars om een voorbereidend crisisplan op te stellen, de bevoegdheid voor DNB om een afwikkelingsplan op te stellen en zo nodig aanwijzingen te geven aan verzekeraars om belemmeringen voor de afwikkelbaarheid wege te nemen. De huidig opvangregeling voor levensverzekeraars en de noodregeling voor verzekeraars keren niet in de huidige vorm terug in het nieuwe instrumentarium. Het nieuwe instrumentarium omvat als overgangsinstrumenten het instrument van overgang van onderneming, de overbruggingsinstelling en het instrument van afsplitsing van activa en passiva. Ook introduceert het voorstel de mogelijkheid van bail-in, dat bij verzekeraars wel een ander doel heeft dan bail-in bij banken. Ook wordt met het wetsvoorstel een aantal wijzigingen aangebracht in de faillissementswet en wordt een regeling voorgesteld voor de financiering van de afwikkeling.

Wet implementatie Richtlijn verzekeringsdistributie

Op 20 november 2017 verscheen de Nota naar aanleiding van het Verslag voor de implementatie van de Richtlijn verzekeringsdistributie. De Richtlijn verzekeringsdistributie vervangt de Richtlijn verzekeringsbemiddeling uit 2002 en heeft tot doel het creëren van een gelijk speelveld voor alle marktpartijen die bij de verkoop van verzekeringen zijn betrokken, het verbeteren van de bescherming van de consument en het bevorderen van een interne markt voor financiële diensten. Tevens heeft de richtlijn als doel de sancties in geval van overtredingen van de richtlijn te harmoniseren. De richtlijn moet op 23 februari 2018 zijn omgezet in nationale wetgeving en zal dan naar verwachting op 1 oktober 2018 in werking treden.

De Richtlijn verzekeringsbemiddeling had uitsluitend betrekking op bemiddelaars in verzekeringen. De Richtlijn verzekeringsdistributie breidt het toepassingsgebied van de richtlijn uit naar verzekeraars die direct verzekeringen aanbieden ('direct writers'). In de Richtlijn verzekeringsdistributie is de te volgen notificatieprocedure verduidelijkt wanneer een bemiddelaar in verzekeringen het voornemen heeft zijn werkzaamheden via een bijkantoor of via het verrichten van diensten uit te oefenen in een andere lidstaat, alsook de bevoegdheden van de toezicht houdende autoriteiten in de lidstaat van herkomst en de lidstaat van ontvangst in dit verband. Verder zijn de regels over vakbekwaamheid en de regels omtrent advisering en informatieverstrekking (zowel over de dienstverlening als over het verzekeringsproduct) aangescherpt. Voorts stelt de Richtlijn verzekeringsdistributie regels met betrekking tot transparantie over de beloning en het voorkomen en beheersen van belangenconflicten. De Richtlijn verzekeringsdistributie bevat eveneens aanvullende gedragsregels met betrekking tot verzekeringen met een beleggingscomponent. Ten slotte bepaalt de Richtlijn verzekeringsdistributie dat de lidstaten ervoor dienen te zorgen dat bestuursrechtelijke sancties en andere maatregelen doeltreffend, evenredig en afschrikwekkend zijn. In verband daarmee is in de richtlijn een artikel opgenomen met de voornaamste inbreuken en zijn administratieve sancties en maatregelen opgenomen die de toezichthouders bij belangrijke inbreuken minimaal moeten kunnen opleggen.

Besluit implementatie Richtlijn verzekeringsdistributie

Op 19 oktober 2017 is het Besluit implementatie Richtlijn verzekeringsdistributie ter consultatie gepubliceerd. De consultatieperiode eindigde op 17 november 2017. Dit besluit implementeert samen met de Wet implementatie Richtlijn verzekeringsdistributie de Richtlijn verzekeringsdistributie. Dit besluit wijzigt het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo), het Besluit prudentiële regels Wft, het besluit bestuurlijke boetes financiële sector, het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten en het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Regeling implementatie richtlijn verzekeringsdistributie

Op 22 december 2017 is de Regeling implementatie Richtlijn verzekeringsdistributie ter consultatie gepubliceerd. De consultatieperiode eindigt op 1 februari 2018. In de concept-regeling zijn personen die bemiddelen in verzekeringen in aanvulling op de levering van een zaak of de verlening van een dienst (hierna: nevenverzekeringstussenpersonen) onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld van de Wet op het financieel toezicht (Wft). Verder zijn in deze regeling regels opgenomen over de samenwerking en informatie-uitwisseling van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) met de toezichthoudende instanties van andere lidstaten en EIOPA.

Rechtspraak

- Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening (Kifid) 22 juni 2017, nr. 2017-023A (*Verzekeraar / Belanghebbende*), *JOR* 2017/293; beleggingsverzekeringen indirecte transparantie, tussenuitspraak inzake Beroep van Geschillencommissie Financiële Dienstverlening 29 maart 2016, *JOR* 2016/162, *JOR* 2017/293;
- Rb. Den Haag 28 juni 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:7072 (*Woekerpolis.nl / Aegon*), *JOR* 2017/294; collectieve actie, beleggingsverzekeringen, indirecte transparantie;
- Rb. Rotterdam, 19 juli 2017, ECLI:NL:RBROT:2017:5654 (*Woekerpolis.nl / Nationale Nederlanden*), *JOR* 2017/295, m.nt. F.M.A. 't Hart, (tevens onder *JOR* 2017/293 en 294); collectieve actie, beleggingsverzekeringen, indirecte transparantie;
- Hof Den Bosch, 31 oktober 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:4682 (*Appellant / ASR Levensverzekering NV*); beleggingsverzekeringen.

Literatuur

- F. Hufeld, R.S.J. Kojien, C. Thimann (red.), *The Economics, Regulation and Systemic Risk of Insurance Markets*, Oxford: Oxford University Press 2017;
- A.J.A.D. van den Hurk, noot bij Rechtbank Amsterdam 15 mei 2017, ECLI:NL:RBAMS:2017:3309 (overdrachtsregeling Conservatrix), *Ondernemingsrecht* 2017/99;
- C. de Jong, 'De gevolmachtigd agent doorgelicht', *NTHR* 2017, afl. 6;
- N. Lavrijssen, 'Overdrachtsregeling van art. 3:159c Wft toegepast op levensverzekeraar Conservatrix', *Het Verzekerings-Archief* 2017, afl. 3;
- P. Marano & M. Siri, *Insurance Regulation in the European Union, Solvency II and beyond*, Londen: Palgrave MacMillan 2017.

6 PENSIOENFONDSEN

Van de toezichthouder

DNB en de ACM hebben een update gepubliceerd van hun *protocol betreffende concentraties in de financiële sector in noodsituaties*. Zie *Stcrt.* 2017, 61542.

Literatuur

- M. van Bruggen, 'Een juridische benadering van maatschappelijk verantwoord beleggen door pensioenfondsen', *TPV* 2017/37;
- P.G. van der Graaff, 'Pensioenen en het nieuwe Regeerakkoord', *TPV* 2017/41;
- A.G.H. Klaassen, 'Het wetsvoorstel Wet bestuur en toezicht rechtspersonen en de pensioensector', *TvOB* 2017, afl. 6, p. 211-220;
- M.H.C. Lever, 'Pensioen en rente: rol van contract, toezichtkader en beleggingsbeleid', *TPV* 2017/42;

- R.H. Maatman, ‘De prudent person-regel, zorgplichten en het nieuwe pensioencontract’, *Ondernemingsrecht* 2017/135;
- Redactie TPV (Tijdschrift voor Pensioenvraagstukken), ‘Het nut van ALM voor een goede besluitvorming bij pensioenfondsen’, *TPV* 2017/43;
- I.P. Palm-Steyerberg, ‘Bestuurderstoetsingen in Europees perspectief (Deel I)’, *FR* 2017, afl. 11;
- J.G. Reus & T.J.M. de Weerd, ‘Meer post van de pensioenuitvoerder? De informeerplicht onder de Algemene Verordening Gegevensbescherming’, *TPV* 2017/34;
- L. van der Vaart & H. van Meerten, ‘De pensioen opPEPPER?’, *TPV* 2017/44.

7 FINANCIËLE MARKTEN

Europese regelgeving

VS-equivalentie EMIR

De Europese Commissie (EC) heeft op 13 oktober 2017 een equivalentiebesluit genomen ten aanzien van het Amerikaanse regime betreffende *over-the-counter* (OTC) derivatentransacties (EC besluit 2017/1857). Meer specifiek bepaalt het besluit dat het juridisch, toezichthoudend en handhavend regime van de V.S. en het toezicht door de Commodity Futures Trading Commission (CFTC) gelijkwaardig is aan de verplichtingen van de European Market Infrastructure Regulation (Verordening (EU) 648/2012 (EMIR)). Het gevolg van het equivalentiebesluit is dat marktpartijen hoeven te voldoen aan maar één regime. Overlappende danwel strijdige verplichtingen worden hiermee voorkomen.

Besluit uitvoering financiële benchmarks

Het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten is op 27 oktober 2017 gepubliceerd. Met het Besluit wordt, tezamen met de Wet uitvoering verordening financiële benchmarks, uitvoering gegeven aan de Europese Verordening financiële benchmarks (*Stb.* 2017/513). De wijzigingen omvatten (i) de aanwijzing van de AFM als toezichthouder inzake de Verordening financiële benchmarks; (ii) het opleggen van een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete door de AFM in het geval van overtreding van de Verordening financiële benchmarks of daarop gebaseerde lagere Europese regelgeving; en (iii) implementatie van artikel 13(1) Richtlijn hypothecair krediet en artikel 5(1) Richtlijn consumentenkrediet. Hierin is bepaald dat indien benchmarks worden gehanteerd in een krediet enige informatie moet worden verschaft aan de consument (zie art. 51b en 112 BGfo voor de Nederlandse implementatie).

Rechtspraak

- HR 5 december 2017, ECLI:NL:HR:2017:3074 (Handel met voorwetenschap).

Literatuur

- H.J. de Kluiver, F.G.H. Kristen & N. Lemmers, *Market Abuse Regulation: Van Europese kaders naar uitleg en toepassing in Nederland* (Preadviezen voor de Vereniging voor Financieel Recht 2017; Serie vanwege het Van der Heijden Instituut 138), Deventer: Wolters Kluwer 2017;
- J.B.S. Hijink, ‘Regulering van de beursvennootschap: over Deel 5 Wft als rommelkamer en ontwikkelingen buiten Boek 2 BW’, *Ondernemingsrecht* 2017/146;
- J.C. Hintzen, ‘Collateral Management onder EMIR (Deel 2): een terugblik en een vooruitblik’, *TvFR* 2017, afl. 11;
- R.E. Labeur, ‘Rondom het nieuws – Een vleugje regulatore verlichting op de mkb-kapitaalmarkten’, *TvFR* 2017, afl. 11;
- S.M.C. Nuijten, ‘Rondom het nieuws: Transparantie’, *TvFR* 2017, afl. 10;
- R.W.K. Steeg, ‘OTC-Derivaten en de ISDA Master Agreement; (hoe) werkt het naar Nederlands recht? (Deel I)’, *FRP* 2017/458;
- R.W.K. Steeg, ‘OTC-Derivaten en de ISDA Master Agreement; (hoe) werkt het naar Nederlands recht? (Deel II)’, *FRP* 2017/459.